

Policy för skapande av goda förutsättningar för människors hälsa och välbefinnande samt god biologisk mångfald

Naturskyddsföreningen i Strängnäs vill medverka till att all nyexploatering för bostadsändamål skall ske med beaktande av de entydiga forskningsresultat som fastställer de synnerligen positiva hälsoeffekterna av att omges av och vistas i naturliga gröna miljöer.

Väsentligt högre krav bör även ställas på att man vid ny- eller ombyggnation bidrar till att den biologiska mångfalden bevaras och förbättras.

Mot den bakgrunden anser vi att följande riktlinjer bör gälla vid utformandet av detaljplaner och vid beviljande av bygglov:

1. **En generell norm för grönområden i % av totalt markområde (grönytefaktor) på 0,8 bör eftersträvas för samtliga typer av bostadshus d.v.s. även för flerfamiljshus, kedjehus och radhus.**
2. **Grön utsikt i minst två väderstreck från varje bostad.** Blicken bör mötas av någon form av grönska åt två olika håll på kortare eller längre avstånd sett från bostadens fönster. Detta kan åstadkommas bl.a. genom att en högre grönytefaktor tillämpas, genom att lokala gator och vägar omges av en förslagsvis 10 meter bred kantzon med inhemska träd, buskar och andra växter, (antingen på ena sidan eller fördelad på vardera sidan, beroende på karaktären av den omgivande naturen) samt genom att anlägga odlingslotter av koloniträdgårdskaraktär invid flerfamiljshus för intresserade boende i sådana.
3. **Endast inhemskt växtmaterial i parker och utmed transportstråk (bil-, cykel- och gångvägar).** Helst nektarrika växter som gynnar bin, humlor och fjärilar. Bland trädslagen t. ex. sälg som är viktig för pollinering tidigt på våren och lind som senare på sommaren attraherar många insekter.
4. **Nya riktlinjer för parkförvaltningen med mer ängsnatur och färre gräsmattor, vilka bör skötas med lägre klippningsfrekvens.**
5. **Planteringar med främmande växtmaterial begränsas på allmän mark till planteringskärl och därutöver möjligen till några få platser (t.ex. Arboretum) med särskild motivering.** I de fall sådana växter väljs bör de gärna förses med skyltar med uppgift om namn och ursprungsland.

Vi är medvetna om att väsentligt högre krav på kreativa lösningar kommer att ställas på arkitekter och byggplanerare för att kunna uppfylla normerna enligt punkt 1 och 2 ovan. T.ex. genom något glesare bebyggelse, fler gröna tak och väggar samt fler träd och annan växtlighet. Då vi har svårt att finna argument för att personer i flerfamiljshus skulle behöva nöja sig med en väsentligt lägre miljöstandard än övriga medborgare i kommunen anser vi det vara extra viktigt att ovanstående bebyggelsekrav tillämpas fullt ut även i områden med flerfamiljsbostäder.

* * *

Policy för ökad biologisk mångfald i det moderna jordbruket

Det moderna jordbruket har som bekant medfört en katastrofal minskning av den biologiska mångfalden genom de monokulturer som anses utgöra grunden för ekonomisk lönsamhet.

Ett steg i rätt riktning då det gäller att öka mångfalden är en övergång till ekologisk odling innebärande

- variation av grödor mellan åren
- planerade perioder av träda
- minskad gödsling

Trots sådana åtgärder kvarstår bristen på biologisk mångfald.

Vi i Naturskyddsföreningen i Strängnäs vill gärna vädra några tankar kring möjligheten att genom ytterligare åtgärder förbättra läget.

- Skulle det vara möjligt att radikalt utöka skogsbrynen d.v.s. övergångszonerna mellan skogs och jordbruksmark?
- Skulle det var möjligt att inom ramen för modernt skogsbruk utöka andelen ängsmark?

Det vore intressant att studera effekten av att avsätta obrukad åkermark på förslagsvis 50 till 100 meter ut från befintliga skogsbryn och därefter vidta åtgärder för att få denna yta att så långt möjligt erhålla ängsliknande karaktär såsom

- enkel markberedning t.ex. harvning första året
- därefter sådd av ängsfröblandning baserad på lokalt anpassade arter
- under sensommar/höst skörd av platsens växtlighet, kanske med nyttjande av samma teknik som används på den intilliggande åkermarken
- avlägsnande av skörden för t.ex. användning som djurfoder
- under kommande år endast skörd och avlägsnande av denna enligt ovan

Följande för den biologiska mångfalden positiva effekter bör kunna förväntas:

- I kombination med hyggesfritt skogsbruk i intilliggande skogsområden skulle rejäla områden omfattande skog/ övergångszon/ängsmark med god biologisk mångfald erhållas.
- Dessa områden skulle kunna bli goda spridningskorridorer för hotade och missgynnade arter av såväl växter som djur.
- Rejält förbättrade pollineringsmöjligheter skulle erbjudas genom bättre förutsättningar för ett rikt insektsliv.

* * *

Policy för modern skogsvård

Svensk skogsråvara bör förädlas så att den blir maximalt användbar som material för husbyggnad, möbeltillverkning, böcker och tidskrifter samt textilier.

Användning för daglig förbrukning i form av tidningspapper, emballage och hushållspapper bör begränsas till nödvändigt minimum genom ersättning av andra kommunikationsformer (radio och tv-media, digitala tidningar och tidskrifter) endast nödvändigt emballage (eliminering av dubbla emballage, framtagande av enkla och mindre resurskrävande emballage) samt resurssnåla hushålls- och toapapperssorter.

Enklare skogsråvara för tillverkning av emballage och hushållspapper erhålls automatiskt som biprodukt vid framställning av den exklusivare råvaran genom bl.a. gallring och kontinuerlig avverkning under produktionsprocessen. Framför allt bör produktion av sådan råvara ske i andra klimatzoner med bättre förutsättningar för snabb tillväxt än vad som är fallet i den skogsregion som Sverige tillhör.

Högsta ekonomiska utbyte per ytenhet bör eftersträvas med beaktande av högt ställda krav på biologisk mångfald, livsrum för människor och andra djur samt livsnödvändig rekreation och återhämtning för människor i en stressande vardag. Allt detta i enlighet med åtaganden från Sveriges regering, EU och FN.

Kalhyggesmetoden som utvecklats under en tidsperiod då medvetenheten om ovanstående grundläggande krav var mer eller mindre obefintlig, uppfyller inga av dessa viktiga kriterier och har därför spelat ut sin roll.

Samma förhållande råder t.ex. vad gäller oljeindustrins roll som producent av energi för framförande av fordon. På område efter område medför ökade kunskaper krav på utvecklande av ny teknik som ger förutsättningar för ett hållbart samhällsbygge.

För skogindustrins del gäller det att snabbt och i stor skala finna metoder för ett hyggesfritt skogsbruk som tillgodoser de från klimat- och hållbarhetssynpunkt grundläggande kraven enligt ovan.

Den okritiska satsningen på ett tyvärr miljöförstörande skogsbruk har medfört stora investeringar i en teknik med tunga och otympliga skogsmaskiner, samt ett omfattande skogsvägnät med anpassning till dessa maskiner och tunga transportfordon, stora koldioxidutsläpp vid kalhyggen, markbearbetning som ger oframkomliga markförhållanden samt en oproportionerligt stor massaindusti inriktad på daglig förbrukning av snabbväxande skogsråvara.

Det nödvändiga förestående teknikskiftet kommer att kräva ifrågasättande av många "sanningar" baserade på en föråldrad och otidsenlig teknik och kräva omfattande investeringar i ny teknik och kostnader för nedmontering av gamla teknislösningar.

Detta förändringsarbete har påbörjats i en mycket blygsam skala och måste nu intensifieras, gärna med början i sådana åtgärder som positivt påverkar människors närmiljö.

* * *

Policy för modern skogsvård – bakomliggande resonemang och överväganden

Hur används den svenska skogen idag?

Svensk skogsindustri är i nuläget i huvudsak inriktad på produktion och vidareförädling av pappersmassa och en mindre del virkesproduktion. För att åstadkomma en så effektiv produktionsetod som möjligt har man försökt efterlikna de framgångsrika sätten att bedriva jordbruk.

Detta innebär att ett upplägg med följande inslag:

Skogsbruk

Markberedning

Gödsling

Skogsplantering

Trakthyggesbruk (kalhuggning)

Jordbruk

Plöjning, harvning

Gödsling

Sådd, plantering

Skörd

För att få fram den eftertraktade råvaran (pappersmassa) används träd som krävt en tillväxtperiod på 50-100 år för omedelbar konsumtion av i huvudsak tidningspapper, hushålls- och toalettpapper samt kartong och annat emballagematerial.

Anlägger man ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv kan man konstatera att det finns råvarukällor till pappersmassa som har en väsentligt kortare produktionstid, t.ex. halm och andra restprodukter från jordbruket, med en produktionstid på högst ett år, samt snabbväxande grödor och andra trädslag med en tillväxtperiod understigande 10 år. Forskning och utveckling av sådana kortare produktionsmetoder finns redan och bör intensifieras för att åstadkomma en rimligare överensstämmelse mellan produktions- och konsumtionstiderna.

Vilken typ av skog genererar det skogsbruk som vi nu bedriver?

Det helt dominerande trädslaget som används i dagens skogsbruk är gran. Den industriella odlingen av granskog resulterar i en skog som karakteriseras av följande egenskaper:

- Monokultur bestående av ett enda trädslag
- Mörka och ogenomträngliga skogar, utan tillräckligt ljusgenomsläpp för att medge en varierad markvegetation
- Näst intill obefintlig biologisk mångfald med främst blåbärs- och lingonris, ormbunkar och mossor i markskiktet
- Skogens rekreativvärde är negligerbart på grund av mörkret, avsaknaden av biologisk mångfald och ogenomtränglig terräng på grund av markberedning
- Under en kort period omedelbart efter kalhuggningen ökar den biologiska mångfalden något, men reduceras därefter genom markberedning, granplantering och/eller -sådd samt därefter gallring som eliminerar ytterligare växtlighet förutom gran.

Det nuvarande upplägget innebär att ett stort kapital har bundits i de investeringar som har gjorts i såväl skogsmaskiner som skogsindustrier med efterföljande produktion av ovan uppräknade slutprodukter. Många människor är därför beroende av denna industri för sin dagliga försörjning och motståndet mot förändring är därför kompakt. Oviljan att acceptera den beskrivning av nuläget som redovisats ovan resulterar därför i förnekande av grundläggande och uppenbara fakta samt patetiska påståenden om att trakthyggesbruket medför en god biologisk mångfald. Detta kommer till uttryck också i det svenska motståndet mot de slutsatser som EU-kommissionen dragit beträffande de negativa effekterna av vårt skogsbruk och de förslag till förändringar som den redovisat.

Kan skogen brukas på sådant sätt att en god biologisk mångfald uppnås?

Genom att övergå till ett hyggesfritt skogsbruk och utgå från en annan målbild än storskalig produktion av pappersmassa, kan den biologiska mångfalden återskapas samtidigt som en långsiktigt hållbarare skogsindustri kan erhållas. En mängd studier och praktiska försök har genomförts, som bevisar att ett på rätt sätt bedrivet hyggesfritt skogsbruk kan erhålla följande positiva effekter:

- Markberedning, gödsling, sådd och nyplantering av skog kan elimineras och ersättas av naturens eget urval av lämpliga trädslag för respektive naturområde.
- Den biologiska mångfalden får maximal stimulans.
- All hyggesfri skog blir automatiskt god rekreationsskog.

Hur kan det hyggesfria skogsbruket bedrivas?

Det hyggesfria skogsbruket är praktiskt och ekonomiskt möjligt att tillämpa. Så sker också redan på många områden i centraleuropa och förespråkas nu också av EU-kommissionen som standardupplägg för skogsbruk.

Lättillgänglig beskrivningar av ett fungerande hyggesfritt skogsbruk kan man finna i bl.a. följande publikationer:

- Mikael Karlsson:

Den svenska skogen; rätt använd en fantastisk råvarukälla, framför allt för bygg- och anläggningsindustrin.

Trävirke av hög kvalitet är synnerligen användbart som konstruktions- och byggmaterial, som i stor utsträckning skulle kunna ersätta stål och betongkonstruktioner i industriell produktion. Det har visat sig att trävirke genom delvis ny teknik, såsom limträkonstruktioner och brandskyddslösningar har erhållit sådana egenskaper att det i mycket högre utsträckning redan nu kan utnyttjas som byggmaterial för flerfamiljshus, sporthallar och konferensanläggningar, än vad som tidigare varit möjligt. Utvecklingen av andra användningsområden sker i snabb takt och avancerad forskning bedrivs på detta fält.

En omläggning av det svenska skogsbruket från huvudsaklig produktion av pappersmassa till framställning av trävirke av hög kvalitet skulle kunna ge Sverige konkurrensfördelar på en växande marknad av ersättningsprodukter för resurskrävande och miljöbelastande stål- och betongvaror.

* * *